

ریتالین

گردآورنده: دکتر فاطمه بهشت آیین

سوپروایزر آموزش کارکنان

تحت نظارت: دکتر هانیبه بنی اسدی پور

استادیار گروه روان پزشکی

معاونت آموزشی بیمارستان بوستان

مهر ۱۴۰۴

متیل فنیدات به انگلیسی (Methylphenidate) که بیشتر به نام تجاری آن، ریتالین شناخته می‌شود، دارویی از خانواده آمفتامینها است.

موارد مصرف

ریتالین یک داروی محرک قوی است؛ که برای درمان نشانه‌های حمله خواب (نارکولپسی)، کمبود حواس و هوشیاری (رفع عدم تمایل به درس خواندن و تقویت ذهن) و برخی از مبتلایان اختلال کم‌توجهی - بیش‌فعالی (واکنش‌های شدید عاطفی به کنش‌های اطراف و بی‌توجهی به مسائل مهم زندگی) استفاده می‌شود.

متیل‌فنیدات برای موارد مقاوم به درمان اختلال دوقطبی و اختلال افسردگی عمده قابل تجویز است. همچنین برای درمان افسردگی در بیماران پس از سکتة مغزی و سرطان و بیماران مبتلا به لیدز، مؤثر بوده است. این دارو باعث بهبود عملکرد در کارهای سخت و کسل‌کننده و ارتقا عملکرد حافظه کاری و حافظه کوتاه مدت می‌شود.

با وجود اینکه سازمان غذا و دارو آمریکا مصرف ریتالین را با برچسب‌های هشدار زیادی همراه کرده است، اما هنوز ریتالین اغلب به صورت غیرمجاز توسط دانش‌آموزان و دانشجویان برای افزایش قوای یادگیری تمرکز، احساس سرخوشی یا نشگی،

جهت افزایش هوش و حافظه، بیدار ماندن و رفع خستگی، افزایش هوشیاری و توانایی‌های مغز مورد استفاده قرار می‌گیرد.

منع مصرف

برای افراد دارای اضطراب زیاد، فشار روانی، عصبانیت همراه با بی‌قراری، حساسیت مفرط نسبت به دارو، فشار خون بالا، گلوکوم، افسردگی‌های قلیل درمان با داروهای ضدافسردگی رایج، تیک‌های حرکتی (به‌جز نشانگان توره)، و کودکان زیر ۶ سال مصرف این دارو منع می‌شود. متیل‌فنیدات برای افرادی که از داروهای بازدارنده مونوآمین اکسیداز استفاده می‌کنند (مثلاً فنلزین یا ترانیل سیپرومین) یا افرادی که دارای حساسیت به هر نوع مواد موجود در متیل‌فنیدات هستند، منع مصرف دارد.

عوارض جانبی

عوارض جانبی رایج متیل‌فنیدات شامل اختلال خواب، کاهش اشتها، خشکی دهان، اضطراب و کاهش وزن، بی‌قراری، تپش قلب، تکی‌کاردی است. عوارض جانبی جدی‌تر ممکن است شامل روان‌پریشی، واکنش‌های آلرژیک، نعوظ طولانی مدت، سوء مصرف مواد و مشکلات قلبی باشد.

رفرنس: - Mosby's 2021 Nursing Drug Reference .2021, Thirty-Fourth Edition - بانک اطلاعات داروهای ژنریک. قمری کامران. ۱۳۹۶	- فشارخون، تعداد نبض و بیماری‌های قلبی و عروقی باید به صورت دوره‌ای و در طول مصرف ریتالین پایش شوند. در صورت وجود هرگونه بیماری قلبی و عروقی یا ابتلا به پرفشاری خون تجویز ریتالین باید با احتیاط صورت بگیرد. - در طول مصرف این دارو، نوشیدنیهای سرشار از کافئین مانند چایی، قهوه، شکلات و کولا را کمتر مصرف کنید، زیرا ممکن است تحریک‌پذیری را افزایش دهد. - در صورت بروز سرگیجه، تاری دید، از رانندگی و فعالیت‌های خطرناک خودداری کنید. - در طول دوره درمان با این دارو، از مصرف الکل خودداری کنید. - افزایش درجه حرارت بدن، بی‌نظمی در تپش قلب، سردرد و تهوع، افزایش فشارخون و تشنج از عوارض مصرف بیش از اندازه ریتالین است. - دوزهای بالاتر از محدوده درمانی، می‌توانند در حافظه کاری و کارکردهای اجرایی اختلال ایجاد کند.	نکات مهم در مصرف داروی ریتالین - بسته به میزان، نحوه مصرف و فرد استفاده‌کننده، احتمال اعتیاد و وابستگی به دارو و سوءمصرف از دارو وجود دارد. - علائم ترک جسمانی و روانی این قرص شامل سردرد، تهوع، استفراغ، دردهای عضلانی، خواب‌آلودگی و افسردگی و ضعف می باشد. - در مصرف طولانی‌مدت دارو، بهتر است آزمایش‌های منظم شمارش سلول‌های خونی، شمارش افتراقی و شمارش پلاکتها نیز انجام شود. - در صورت عدم بهبودی پس از یک ماه مصرف، باید دارو را قطع کرد. قطع دارو به صورت تدریجی باشد زیرا ممکن است افسردگی، افزایش خواب‌آلودگی و بی‌حالی رخ دهد. - این دارو نباید برای درمان حالت‌های خستگی مفرط طبیعی، افسردگی و روان‌پریشی استفاده شود. - نیاز به ادامه مصرف دارو باید مرتب ارزیابی شود و زمان‌هایی که مصرف آن نیاز نیست، مصرف کاهش یافته یا قطع شود.
--	--	---